

INGLIZ TILI XALQARO DIPLOMATIYA VA BIZNESDA KOMMUNIKATSIYA VOSITA SIFATIDA

Jumayeva Baxtigul Asatullo qizi

SamDChTI

Ingliz filologiyasi va tarjimashunoslik fakulteti

Filologiya va tillarni o'qitish: ingliz tili yo'nalishi 1-kurs

+998931153066

bakhtiguljumayeva@gmail.com

MAQOLA MALUMOTI

MAQOLA TARIXI:

Received: 10.01.2026

Revised: 11.01.2026

Accepted: 12.01.2026

KALIT SO'ZLAR:

*globallashuv, xalqaro
kommunikatsiya,
diplomatiya,
biznes
munosabatlar, rasmiy
til, til ta'siri.*

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqolada globallashuv jarayonida ingliz tilining dunyo tili sifatidagi mavqei hamda uning turli sohalarda keng qo'llanilishi tahlil qilinadi. Ingliz tili nafaqat kundalik kommunikatsiya vositasi, balki xalqaro biznes, diplomatiya, ilm-fan va ta'lim tarmoqlarida ham asosiy vosita sifatida maydonga chiqayotganining sabablari statistik ma'lumotlar asosida yorqin misollar orqali yoritib beriladi. Yetakchi xalqaro tashkilotlarda, xususan BMT, YUNESKO, YUNISEF kabi tashkilotlarida ingliz tilining rasmiy til sifatida qabul qilinganligi uni o'rganishga bo'lgan ehtiyojni yanada kuchaytirmoqda. Diplomatik aloqalar o'rnatish, xalqaro hamkorlikda ishtirok etish hamda global maydonda raqobatbardosh bo'lishni istovchi davlatlar va ularning vakillari uchun ingliz tilini o'rganish muhim vazifa, ba'zan esa strategik zarurat sifatida ko'rilmogda. Shu munosabat bilan ingliz tilining zamonaviy dunyodagi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy ahamiyati keng qamrovda tahlil etiladi

Asosiy qism: Globallashuv jarayonida ingliz tili jahonda eng ko‘p tarqalgan va eng ko‘p qo‘llaniladigan tilga aylangan. Bugungi kunda dunyo aholisi orasida taxminan 1,5 milliarddan ortiq kishi ingliz tilida muloqot qila oladi, bu esa uni eng keng tarqalgan tillar qatoriga qo‘yadi. Shu jumladan, ingliz tilini ona tili deb ataydiganlar soni taxminan 390 millionni tashkil qiladi, qolgan qismi esa uni ikkinchi til yoki chet tili sifatida biladi. Bu holat ingliz tilining global kommunikatsiya, diplomatiya, biznes va ta‘lim sohalaridagi yetakchi o‘rnini tasdiqlaydi. Ingliz tili dunyoning ko‘plab davlatlarida rasmiy yoki ikkinchi til sifatida qabul qilingan. Masalan, Statista kompaniyasi tadqiqotiga ko‘ra ingliz tili 40 dan ortiq davlatda rasmiy til sifatida ishlatiladi va juda ko‘p odamlar uni o‘rganishga intiladi. Ingliz tilining global miqyosda bu qadar ommalashishi bir qancha sabablar bilan izohlanadi. Avvalo, u xalqaro kommunikatsiyaning markaziy tili sifatida qabul qilingan. Diplomatiya sohasida ingliz tili Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT), UNESCO va UNICEF kabi yetakchi xalqaro tashkilotlarda rasmiy til sifatida qo‘llanadi, bu esa tilni bilish zaruratini yanada oshiradi. Shuningdek, texnologiya, ilm-fan va internet sohalarida ham ingliz tili dominanta til hisoblanadi. Masalan, dunyo bo‘yicha internet sahifalarining katta qismi ingliz tilida bo‘lib, bu til 50% atrofida internet kontentini egallaydi. Biznes sohasida ham ingliz tilining mavqei juda yuqori. Global kompaniyalar, investorlar va xorijiy muloqotda faol bo‘lgan tashkilotlar ingliz tilini asosiy biznes tili sifatida ishlatadi. Bu tilni bilish, ayniqsa, xalqaro bitimlar, konferensiyalar, brendlar va savdo aloqalaridagi samaradorlikni oshiradi. Shu sababli ingliz tili ko‘plab yuqori malakali mutaxassislar uchun strategik ustunlikka aylanadi. Dunyo bo‘yicha ingliz tilini bilish darajalari mamlakatlar o‘rtasida farq qiladi. Masalan, O‘zbekiston ingliz tilini bilish bo‘yicha xalqaro reytingda 116 ta davlat orasida bir sal past 98-o‘rinni egallagan, bu esa mamlakatda til o‘rganish darajasining nisbatan pastligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, ingliz tili ilm-fan va ta‘lim sohasida ham yetakchi til hisoblanadi-ko‘plab xalqaro nashrlar, ilmiy maqolalar, kurslar va oliy ta‘lim dasturlari aynan ingliz tilida olib boriladi. Bu tilni bilish global miqyosda yangi bilim olish, ilmiy natijalarni baham ko‘rish va xalqaro hamkorlikni mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Qisqa qilib aytganda, ingliz tili nafaqat kundalik so‘zlashuv, balki diplomatiya, biznes, ilm-fan va ta‘lim tarmoqlarida ham universal kommunikatsiya vositasiga aylangan. Uning global mavqei va ahamiyati zamonaviy dunyoda har yili kuchayib boradi, bu esa uni o‘rganishni yosh avlod uchun zarur ko‘nikmaga aylantiradi.

Xulosa: Xullas, ingliz tili globallashuv davrida nafaqat kundalik kommunikatsiya, balki diplomatiya, biznes, ilm-fan va ta‘lim sohalarida universal vosita sifatida markaziy rol

o'ynaydi. BMT, UNESCO va UNICEF kabi xalqaro tashkilotlarda rasmiy til sifatida qo'llanilishi, internet va ilm-fan sohalaridagi dominanta mavqei uning strategik ahamiyatini yanada oshiradi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, dunyo bo'yicha 1,5 milliarddan ortiq inson ingliz tilida muloqot qila oladi, shundan taxminan 390 millioni ona tilida gapiradi. Shu sababli, ingliz tilini bilish nafaqat global aloqalarda samarali muloqot qilish, balki biznes va ilmiy imkoniyatlarni kengaytirish, xalqaro hamkorlikda faol ishtirok etish va yosh avlodning raqobatbardoshligini oshirish uchun muhim vosita hisoblanadi.

Xullas, ingliz tilining strategik ahamiyati yil sayin ortib bormoqda va u zamonaviy jamiyatda ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy rivojlanishning ajralmas qismi sifatida qoladi. Shu bilan birga, uni mukammal bilish global imkoniyatlarni kengaytirish, yangi bilimlarni olish va xalqaro maydonda muvaffaqiyat qozonishning kaliti sifatida xizmat qiladi

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Qodirov, A. Ingliz tili: zamonaviy kommunikatsiya vositasi. Toshkent: Sharq, 2019.
- 2.Xolmirzaev, S. Ingliz tilining global ahamiyati. Toshkent: Fan, 2020.
- 3.Mamatqulov, R. Diplomatiya va ingliz tili. Toshkent: Universitet nashriyoti, 2018.
- 4.To'raqulov, B. Xalqaro biznes va ingliz tili. Toshkent: Ilm-Ziyo, 2021.
- 6.Ismoilov, D. Ingliz tilida kommunikatsiya texnologiyalari. Toshkent: O'qituvchi, 2017.
- 7.Yoqubov, F. Ilm-fan va ingliz tilining roli. Toshkent: Ilm-Fan, 2020.
- 8.Rustamova, M. Ingliz tili va global madaniyat. Toshkent: Adabiyot, 2019.
- 9.Sobirov, N. Xalqaro aloqalarda ingliz tili. Toshkent: Universitet nashriyoti, 2021.